

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. IV. Argumenta contententia motiva credibilitatis esse metaphysicè
connexa cum veritate rerum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

SECTIO QUARTA.

Argumenta contententia motiva credibilitatis esse metaphysicè connexa cum veritate rerum.

motiva & veritatem mysterii credendi sit Metaphysica, ita ut propositio ejus per hæc motiva cadere in objectum falsum non possit, ergo quisquis ex his motivis inductus assensum mysterio alicui præbet, necessariò præbet, nec, ut velit, ei dissentire potest, & novit evidenter rem per ea propositam esse veram, sicque libertas & meritum Fidei tollitur: quemadmodum enim qui modos admittunt, posito modo sciunt evidenter existere rem, cujus est modus, ita positus motivis sciet quis evidenter rem, ad cujus confirmationem ponuntur, esse veram, si inter hanc & motiva infallibilis seu metaphysica intercedat connexio.

Res hæc declaratur exemplo philosophice.

V. Media quæsumvis extrinseca rem cui deferunt, reddere possunt evidentem.

Dices: Connexio hæc solum est ab extrinseco, media autem extrinseca nequunt rem, ad quam probandam assumuntur, reddere evidentem. Sed contra: quantumvis enim connexio inter motiva & mysterium cui attestantur, sit extrinseca, si tamen sit omnino necessaria & infallibilis, ita ut nec divinitus poni possint motiva, quin res illa, ad quam standam ponuntur, sit vera, evidenter convincitur intellectus circa propositionis inde deductæ veritatem, sicque nullâ in actu Fidei reperitur obscuritas, contra illud Apostoli ad Hebræos II. vers. I. Argumentum non apparentium, nempe per actum Fidei; conclusio siquidem ex duabus præmissis evidentibus habita, est necessariò evidens, ut per se constat, & postea latius ostendetur.

VI. Si hæc sententia suis auctoribus sit tantum probabilis, nihil facit pro certitudine Fidei.

Dices secundò, hanc sententiam, motiva scilicet credibilitatis esse metaphysicè cum veritate mysterii connexa, à suis auctoribus non ut certam & evidentem teneri, sed solum ut probabilem, unde non sequitur conclusionem inde deductam esse ipsis evidentem, cum nec præmissas teneant ut evidentes. Sed contra: jam enim frustrantur sine, quem præcipue ex hac suâ sententiâ intendebant, nempe ut ex Metaphysicâ motivorum cum mysteriis connexionem ostenderetur certitudo infallibilis Fidei, si etenim judicent solum esse probabile dari hujusmodi connexionem, ergo ex vi motivorum judicare similiter solum possunt Fidem esse certam certitudine morali; sicque per hanc sententiam non magis est consultum certitudini Fidei, quam per contrariam; & utriusque sententiæ auctoribus æquo incumbit ostendere, quomodo ex motivis seu mediis absolutè fallibilibus assurgere possit intellectus ad assensum Fidei omnino certissimum.

Certitudinè infallibilitatis non magis hæc sententia consultat, quam contraria.

VII. Multa difficiliora permittere potest Deus, quam sit deceptio in Fide.

Probatur Conclusio quartò; passim namque fatentur Theologi, Deum ob summam dignitatem & à rebus creatis independentiam multa per potentiam absolutam, & difficiliora posse permittere, quam sit deceptio proveniens ex motivis Fidei: permittere siquidem absolutè potest, ut mundus resque humanæ sine ullâ providentiâ procedant; creare etiam potest homines in purâ naturâ, omnique auxilio gratiæ destitutos, quod si contingeret, peccarent tandem omnes, & turmatim ad infernum ruerent, ut tomo præcedente, in materiâ de gratia est ostensum. Sed his de rebus latius dicitur Sectione sequente.

Objicitur primò: Certum omnino est, & evidens metaphysicè, miracula aliqua vera, seu quæ nullis naturæ viribus, sed solâ Dei virtute fieri possunt, in Ecclesiâ patrari, qualia sunt rei longo post tempore contingenter eventuræ prædictio, revelatio secreti cordis, mortuorum suscitatio, cæcis, mutis, surdis, claudis sanitatis restitutio, & id genus alia: constat insuper hæc in confirmationem Fidei nostræ fieri, cum qui ea faciunt, id testentur, dicantque se in talis vel talis rei attestationem hunc claudum curare, mortuum resuscitare, &c. ut de Sancto Petro Act. 4. refertur, & sæpius in Ecclesiâ contigisse est manifestum. Hæc objectio soluta est Sect. præcedente, numero secundo & tertio.

I. Ex veris etiam miraculis constat evidenter nequis veritas rerum, quibus attestantur.

Objicitur secundò: Nequit Deus aliquid non verum permittere tot signis & motivis probari, ita nimirum ut homines etiam prudentes illud credere teneantur, sic namque testaretur falsum. Ad hoc etiam responsum est Sect. præcedente, num. 2. ubi ostendi Deum hoc faciendo nullâ ratione falso attestari.

II. Non repugnat Deum rem falsam permittere signis variis & motivis probari.

Urgebis: Si vir quispiam magnæ auctoritatis sciat aliquid falsum suo nomine dici, & taceat, nullumque indicium id à se non affirmari ostendat, consentire videtur, & rem illam suâ auctoritate confirmare: idem ergo est de Deo, præsertim si tot signis ad rei illius attestationem factis, nulla in contrarium appareat ratio dubitandi. Confirmatur, qui enim rei hoc modo propositæ fidem non adhibet, facit injuriam Deo; nullam autem ei faceret injuriam, si motiva, per quæ mysterium illud credendum proponitur non sint omnino certò & infallibiliter cum illo connexa; posset enim illis non obstantibus dubitare utrum res illa ita se habeat necne prout suadent motiva.

III. Dicit, qui non significat se hoc non dicere videtur facti id à se dici.

Quoad primum dico, quantumvis sciat quis aliquid falsum suo nomine dici, & non refragetur, si tamen habeat justam causam non reclamandi, falsum illud dictum ipsi non imputari, nec cenferi eum rem illam tacitè approbare, & suâ auctoritate confirmare; tunc namque solummodo, ut tomo præcedente, Disp. 86. s. 5. ostendi, actio alicui imputatur, quando is nullum habet jus illam permittendi. Idem ergo in præsentî dici debet de Deo. Neque hinc vilesceret ejus auctoritas, sicut nec vilescit sanctitas ejus aut bonitas ex eo quòd peccata permittat, etiamsi positivè ad ea concurrat, quia nimirum justam causam habet id præstandi. Si quis verò aut hic de Dei sanctitate, aut illic de auctoritate minus dignè sentiat, injustè hoc facit, nec propterea vel hæc vel illa à quoquam jure cenferi potest vilior.

IV. Quando actio aliqua mala, aut falsitas alicui imputatur.

Nullò modo hinc vilescet Dei auctoritas.

Ad confirmationem respondetur: Etiamsi objectum re ipsa non ita se habeat ut suadent motiva, cum tamen tantâ probabilitate moralis quæ evidentiâ proponatur tanquam à Deo dictum, ut nullus prudens id in dubium vocare queat, injuriam Deo faceret quisquis de eo ambigeret; quamvis

V. Cur qui in hoc casu non crederet, faceret injuriam Deo.

Tom. II.

quamvis metaphysicè possit. Sicut, ut S. Augustini exemplo utar, injuriam parenti irrogaret qui eum parentem suum esse negaret, aut eà de re sine causâ dubitaret, quamvis id non habeat planè exploratum, nec de eo certus sit metaphysicè. Sic etiam inter homines sapienti magna- que auctoritatis viro, serid aliquid & constanter asserenti fieri censetur injuria, si quis illi hac in parte fidem non adhibeat, quamvis contingere interdum possit, ut ei quod affirmat non subsit veritas, nullaque, ut constat, inter ipsius dictio- nem & rem dictam metaphysica intercedat con- nexio.

Res hac de- claratur exemplo ab humanis desumpto.

VI. Credibilitas desumitur ab extrinseco, estq; major vel minor pro ratione moti- vorum.

Objicitur tertio: Quicquid est evidenter cre- dibile est evidenter verum, falsum quippe esse evidenter credibile non potest. Sed contra: indubitatum namque est falsum credi posse; inter homines siquidem sapissime contingit ut falsum credatur, ergo est credibile: major verò vel mi- nor, credibilitas ei accedit ab extrinseco, prout nimirum plures vel pauciores alicui proponuntur rationes illud credendi, vel major aut minor est auctoritas dicentis, ut in simili dixi Disp. præ- cedente, sect. 2. num. quarto. Hic ergo, ubi tot tantaque sunt motiva, objectum est evidenter credibile.

VII. Magis in particulari declaratur in quo obje- cti falsi cre- ditibilis consistat.

Credibilitas itaque non est merum objectum falsum; ut sic enim non est dignum Fide, sed est objectum ut his motivis vestitum; intellectus siquidem rem aliquam considerans cum tot ratio- nibus credendi propositum, judicat bonum esse actum credendi circa illud elicere, seu in illo actu reperiri bonitatem physicam, cum bonum sit objecto sub tot motivis proposito assentiri, Deoque hoc modo loquenti credere. Quamvis ergo evidenter non constet objectum hoc modo representatum seu propositum esse verum, evi- denter tamen constat illud esse credibile, credi- bilitate scilicet extrinseca, seu, quod eodem re- cidit, dignum ac decens esse, ut quis actum Fidei in his circumstantiis eliciat.

SECTIO QUINTA.

Objectiones alia pro metaphysicâ con- nexione motivorum cum rei credenda veritate.

I. Objic. sequi posse ali- quem Fidei verâ reli- giâ, altam prudenter amplecti.

Objicitur quartò: Si motiva credibili- tatis non sint metaphysicè & infallibiliter connexa cum rei, cui attestantur, veritate, sequi- tur contingere interdum posse, ut fidelis quis- piam, Fidei, quam semel prudenter amplexus est relicta, aliam, eamque erroneam amplectatur. Ponamus enim aliquem ob duo vel tria mi- racula, quæ vel ipse vidit, vel à pluribus Fidei dignis accepit ad rei alicujus testificationem pa- trata esse, ponamus inquam, hunc illis miraculis inductum, mysterium aliquod nostræ Fidei amplecti, si permittere possit Deus, ut miraculis subsit falsum, seu ut nefarius aliquis cui Deus vir- tutem patranda miracula concessit, dicens se hæc vel illa facere in confirmationem articuli alicujus qui falsus est, cæcos, surdos, claudos curet, &c. is qui ob duo vel tria miracula prudenter credi- dit veritatem, potest ob plura relicto verò arti- culo adherere prudenter contrario, seu falso, quod in rudioribus videtur haud difficulter evenire posse. Hoc autem aperte est contra Apo-

Hæc quo pa- tto fieri pos- sit in parti- culari de- claratur.

stolum ad Galatas i. v. 8. dicentem, Sed licet nos, aut Angelus de celo evangelizet vobis, præterquam quod evangelizavimus vobis, anathema sit. Planè ergò videtur impossibile ut quis Fidem semel prudenter acceptatam postea prudenter relin- quat.

Respondetur cum doctis quibusdam Recen- tioribus nullam esse repugnantiam ut hoc ali- quando inter rudiores præsertim, contingat: ita Tannerus hic, Disp. 1. quæst. 2. dub. 5. num. 139. Arriaga Disp. 3. sect. 4. n. 90. Azor parte 1. Instit. moral. lib. 8. cap. 6. q. 9. idemque docere videtur Gabriël in 3. Dist. 28. quæst. unica, & alii. Ratio est; sicut enim pimd potest rudis aliquis de mysterio quopiam tanquam esset Fidei malè instrui, ita scilicet ut falsum ei pro vero obtruda- tur, idque tantâ probabilitate ut prudenter illud credere possit ac debeat, ita si ubi de verò arti- culo eadem probabilitate instructus illum credit, si inquam postea alius plura & validiora asserens motiva & rationes eum de contrario instruat, illo relicto potest huic, quamvis reipsa falso, prudenter assentiri.

II. Oportet posse ali- quem my- sterio alicui Fidei sine culpâ discre- dere.

Mutatio motivorum mutata po- test alicui.

Hic ergo, ut ait Arriaga citatus, quantumvis Trinitatem, quam antea credebatur, neget, non est formaliter hæreticus, nec Fidei habitum amittit, sicut secundum omnes non amitteret is, qui ritè in infantia baptizatus postea inter hæreti- cos degeret, nec unquam de verâ Fide audiret, sed omnia alia crederet, imò verâ Fidei contraria, & hæreticorum sectæ adhæreret. Ratio autem cur ille qui Trinitatem, quam antea crederat, postea negat, non amittat Fidem est, quia pruden- ter procedit; nec enim negat Trinitatem quamdiu manet debite proposita, sed tunc solum quando propositis pluribus & validioribus moti- vis, acies ut ita dicam priorum motivorum obtun- ditur, cumque contrarium ei quod antè credebatur, multo majore cum evidentiâ modò proponatur, priori relicto adhæret prudenter posteriori, quamvis falso. Ad quam rem notandum: etsi omnia vera sint æqualiter vera, omnia tamen non esse æqualiter in actu secundo huic vel illi homini probabilia; veritas siquidem ex ipsis re- rum naturis oritur, si nimirum ita reipsa se ha- beant à parte rei; probabilitas verò unicuique ex pluribus vel paucioribus rationibus major vel minor nascitur: unde contingere potest ut subin- de falsum alicui magis sit probabile quàm verum.

III. Quibocmo- do instru- ctus verum articulum negat non amittit ha- bitum Fidei.

Non illum articulum negat in sen- su composito propositionis debita.

Veritas in omni re est æqualis, non semper probabilitas.

Ad illud D. Pauli ad Galatas, num. 1. allatum respondet Arriaga hic, Disp. 3. sect. 4. num. 89. significare voluisse Apostolum, tot se itaque validis motivis & rationibus Christianæ Fidei my- steria illis proposuisse, ut nec Angelus, posito quòd homines velle possent circa mysteria Fidei decipere (hoc enim pro præsentis discursu est sup- ponendum) pluribus validioribusque motivis contrarium valeat ostendere. Sed contra: Si enim Angelus de celo habere posset voluntatem homines in re tam gravi decipiendi, haberetque facultatem sibi à Deo concessam patranda mira- cula, quid ni plura & majora facere posset mira- cula pro falsis articulis, quàm Apostolus fecit pro veris, sicque hos articulos articulis Apostoli contrarios majori cum evidentiâ Galatis pro- ponere.

IV. Ad testimo- nium Apo- stoli ad Ga- latas variè à variis re- pondetur.

Inefficax di- cti hujus so- lutio.

Vera itaque illius dicti explicatio, ut existimo, est, solum velle Apostolum, tot tamque validis motivis, miraculis scilicet & aliis, Christianæ Fidei articulos à se Galatis fuisse propositos, ut ob nullius, ne Angeli quidem aut alterius ejus- cunque

V. Quo sensu sit intelli- gendum Ga- latis ne An- gelo quidem